

Erythema multiforme

Patientinformation

Denna relativt ovanliga sjukdom yttrar sig med rundade kokardliknande utslag, ofta med en central blåsa. Det finns lindriga men även svårare varianter av sjukdomen, som kan drabba alla åldrar, även barn. Även om tillståndet är en slags allergisk reaktion, som kan utlösas av någon infektion eller av ett läkemedel, förblir orsaken okänd i många fall.

Klinisk bild

Utslagen uppträder vanligen symmetriskt. Lindriga fall går över på någon vecka, svårare fall kan även drabba slemhinnor. Utslagen sitter ofta på händer och fötter, armar och ben, men kan ibland bli mycket utbredda. Ett typiskt utslag ser ut som en kokard med tre zoner. Centralt ses ett mörkrött område med en mer eller mindre tydlig blåsa, utanför detta en ljusare lätt svullen (ödematös) mellanzon och ytterst en avslutande mörkare röd ringzon som är skarpt avgränsad mot normal hud. Svårare former med påverkan på slemhinnor har kraftigare blåsor i huden.

Sjukdomsorsak

Sjukdomen är att betrakta som en slags allergisk reaktion även om orsaken förblir okänd i ungetar hälften av alla fall. Ibland kan sjukdomen framkallas av något infektionstillstånd, en bakterie- eller virusinfektion, eller av ett läkemedel, eller en kombination av bådadera. Herpesinfektioner, t ex återkommande munsår, utlöser ibland förändringarna. I sådana fall har sjukdomen tendens att återkomma vid nästa herpesutbrott.

Förlopp

Det finns en mild form med ingen eller obetydlig påverkan på slemhinnor, och utan blåsor eller andra allmänsymtom. Däremot ses typiska kokarder. Utslagen utvecklas över några dagar och kan sitta kvar i upp till 2-3 veckor.

Minor, den milda formen, är den som ofta framkallas av återkommande herpesutslag, och uppträder då några dagar efter herpesutbrottet.

Major, den svårare varianten, är mer akut och förenad med ett påverkat allmäntillstånd, febrighet, kraftigare slemhinneförändringar, svårare och mer utbredda utslag med blåsor. Läppar, mun- och ögonslemhinna men också slemhinnor i underlivet kan drabbas.

Behandling

Om en återkommande herpes simplex infektion är orsaken skall varje sådant utbrott i första hand behandlas snabbt och så effektivt som möjligt med antiviral tablettbehandling. Ibland krävs långtidsbehandling för ett sådant tillstånd med täta återfall. Lindriga fall självläker på någon vecka. I svårare fall behandlas framför allt en eventuellt bakomliggande infektion, medan det vid t.ex. en läkemedelsreaktion ibland ges kortisonbehandling i höga doser, men det råder delade meningar om huruvida kortisonbehandling är effektivt eller ej. Utslagen behandlas med upptorkande eller svalkande medel.